

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань Регламенту, депутатської етики та
організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Комітету з питань правової політики

ВИСНОВОК

**на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону,
Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них
нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін
до деяких законів України щодо тимчасових заходів забезпечення
функціонування пенсійної системи під час дії в Україні воєнного стану»,
внесеного народним депутатом України Чорним Д.С.
(реєстр. № 12193 від 11.11.2024)**

Комітет на засіданні 16 червня 2025 року (протокол № 231) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 13 листопада 2024 року (електронна картка документа (1709236), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових заходів забезпечення функціонування пенсійної системи під час дії в Україні воєнного стану», внесений народним депутатом України Чорним Д.С. (реєстр. № 12193 від 11.11.2024).

Метою законопроекту (реєстр. № 12193), як зазначено в пояснювальній записці до нього, є «запровадження тимчасових заходів забезпечення функціонування пенсійної системи під час дії в Україні воєнного стану».

Задля реалізації цієї мети законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», «Про виконавче провадження» та «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», якими передбачити, що тимчасово, на період до припинення або скасування правового режиму воєнного стану в Україні зупиняється дія цих законів в частині виконання судових рішень, якими на органи Пенсійного фонду України покладені зобов'язання з нарахування (перерахунку) пенсійних та інших пов'язаних з ними виплат, що фінансуються з державного бюджету, які передбачають їх збільшення відповідно до Митного кодексу України, законів «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», Закону України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Національний банк України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про дипломатичну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», постанови Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року

«Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України.

Комітет зазначив, що законопроект (реєстр. № 12193) не включено до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України (Постанова Верховної Ради України від 11.02.2025 № 4229-IX).

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX, проект Закону України (реєстр. № 12193) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Запропоновані зміни окремо не стосуються питань правового статусу народного депутата України, правового статусу помічника-консультанта народного депутата України, оскільки вони (зміни) передбачають тимчасове (на період дії воєнного стану) припинення виконання судових рішень, щодо пенсій, призначених відповідно до, зокрема, Закону України «Про статус народного депутата України», Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 13.10.1995 № 379/95-ВР.

У цьому контексті Комітет звернув увагу на те, що у Главі 4 Закону України «Про статус народного депутата України» визначено гарантії трудових прав народного депутата України при виконанні депутатських повноважень та після їх припинення. Зокрема, частиною дванадцятою статті 20 вказаного Закону (в редакції від 01.12.2005 № 3173-IV) було передбачено особливості визначення розміру пенсії для народного депутата України (через встановлення певного відсотку від заробітної плати народного депутата України). Проте, до вказаної частини статті 20 Закону неодноразово вносилися зміни, у частині зменшення відсотку від місячної заробітної плати працюючого народного депутата України, з якого здійснювався розрахунок розміру пенсії народному депутату України під час набуття права на пенсію (з 80 відсотків до 70 відсотків – згідно із Законом України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від 27.03.2014 № 1166-VII; з 70 відсотків до 60 відсотків – згідно з Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 № 76-VIII).

Водночас, на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» (від 03.10.2017 № 2148-VIII) були внесені зміни до частини дванадцятої статті 20 Закону України «Про статус народного депутата України», згідно з якими пенсійне забезпечення народних депутатів України на сьогодні здійснюється лише

відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

При цьому жодним законодавчим актом не визначено можливість вибору народним депутатом України у разі набуття ним права на пенсію за віком призначення такої пенсії у порядку іншому, аніж передбачено Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

У питанні призначення пенсій помічникам-консультантам народного депутата України Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затверджене Постановою Верховної Ради України від 13.10.1995 № 379/95-ВР також не містить жодних особливостей.

Відповідно до вказаного Положення пенсії призначалися лише помічникам-консультантам народного депутата України, на яких до 1 травня 2016 року поширювалася дія Закону України «Про державну службу» (від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ), та яким така пенсія може призначатися (перераховуватися) відповідно до підпункту 1 пункту 2 Розділу ХІ ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII (з поширенням дії статті 37 Закону № 3723-ХІІ у частині визначення розміру пенсії на тих державних службовців (в тому числі помічників-консультантів народного депутата України), які на день набрання чинності Законом № 889-VIII займають посади державної служби та мають не менш як 10 років стажу на посадах, а також, які на день набрання чинності Законом № 889-VIII мають не менш як 20 років стажу на посадах, віднесених до відповідних категорій посад державної служби).

Також наразі Законом України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 08.07.2011 № 3668-VI встановлено обмеження щодо максимального розміру пенсій, призначених відповідно до положень, зокрема, Закону України «Про статус народного депутата України», Положення про помічника-консультанта народного депутата України, розмір якої (пенсії) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.

Враховуючи зазначене вище, не вбачається доцільним додаткове законодавче врегулювання порядку виконання судових рішень щодо перерахунку Пенсійним фондом пенсій відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України» та Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 13.10.1995 № 379/95-ВР, оскільки відповідно до цих нормативних актів особливостей призначення пенсій не передбачено.

Щодо змісту окремих супровідних документів до законопроекту (реєстр. № 12193) варто звернути увагу на те, що у пункті 5 пояснювальної записки до законопроекту «5. Фінансово-економічне обґрунтування» зазначено, що «на момент внесення проект не потребує додаткових витрат Державного бюджету України».

Відповідно до положень частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України, частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України, у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до

зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

У разі прийняття Верховною Радою України законопроекту (реєстр. № 12193) передбачається зупинення дії окремих положень законів у частині виконання судових рішень, якими на органи Пенсійного фонду України покладено зобов'язання з нарахування (перерахування) пенсій, що передбачають їх збільшення, що призведе до зупинення здійснення відповідних виплат за рахунок коштів Пенсійного фонду України (чи коштів Державного бюджету України, які передбачаються відповідно до законів України про Державний бюджет України на відповідні роки на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду). Водночас, таке зупинення виплат (за рішеннями судів) через його тимчасовий характер призведе до накопичення обсягів зобов'язань з виконання рішень судів після припинення чи скасування правового режиму воєнного стану в Україні.

Також у законопроекті (реєстр. № 12193) мають місце окремі недоліки техніко-юридичного характеру, зокрема, автор законопроекту в пункті 2 розділу I законопроекту пропонує внести зміни до Розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» доповнивши новим пунктом 10-5.

Натомість, Законом України «Про внесення змін до деяких законів України у сферах енергетики і теплопостачання щодо удосконалення окремих положень, пов'язаних із веденням господарської діяльності та дією воєнного стану в Україні» від 14 січня 2025 року № 4213-IX вже доповнено вищезазначений Розділ новим пунктом 10-5, яким передбачено, що тимчасово, на час дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, зупиняється вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та грошові кошти), а відтак Розділ XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» вже передбачає пункт 10-5.

Керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових заходів забезпечення функціонування пенсійної системи під час дії

в Україні воєнного стану» (реєстр. № 12193 від 11.11.2024), і прийняв рішення направити його Комітету з питань правової політики, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

